EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

16. juuni 2011 *

Liidetud kohtuasjades C-65/09 ja C-87/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Bundesgerichtshof'i (C-65/09) ja Amtsgericht Schorndorf'i (C-87/09) (Saksamaa) 14. jaanuari ja 25. veebruari 2009. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 16. veebruaril ja 2. märtsil 2009, menetlustes

Gebr. Weber GmbH (C-65/09)

versus

Jürgen Wittmer,

ja

Ingrid Putz (C-87/09)

versus

Medianess Electronics GmbH,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, M. Ilešič (ettekandja) ja E. Levits,

kohtujurist: J. Mazák,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. veebruari 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Gebr. Weber GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* R. Lindner,

– Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja J. Kemper,

– Belgia valitsus, esindaja: T. Materne,

– Hispaania valitsus, esindaja: J. López-Medel Bascones,

– Austria valitsus, esindajad: E. Riedl ja E. Handl-Petz,

– Poola valitsus, esindaja: M. Dowgielewicz,

– Euroopa Komisjon, esindajad: W. Wils ja H. Krämer,

olles 18. mai 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlused käsitlevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiivi 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta (EÜT L 171, lk 12; ELT eriväljaanne 15/04, lk 223, edaspidi „direktiiv") artikli 3 lõike 2 ja lõike 3 kolmanda lõigu tõlgendamist.

2 Need taotlused esitati kahes vaidluses, mille poolteks on kohtuasjas C-65/09 Gebr. Weber GmbH (edaspidi „Gebr. Weber") ja J. Wittmer seoses müügilepingule vastavate põrandaplaatide üleandmise ja hüvitise maksmisega; ning kohtuasjas C-87/09

I. Putz ja Medianess Electronics GmbH (edaspidi „Medianess Electronics”) seoses müügilepingule mittevastava nõudepesumasina müügihinna hüvitamisega vastutasuks selle kodumasina tagastamise eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

3 Direktiivi põhjenduses 1 on märgitud:

„[EÜ] artikli 153 lõigetega 1 ja 3 nähakse ette, et ühendus peaks tarbijate kaitstuse kõrge taseme tagamisele kaasa aitama vastavalt [EÜ] artiklile 95 võetavate meetmete abil”.

4 Direktiivi põhjendused 9–11 on sõnastatud järgnevalt:

„(9) kauba lepingule vastavuse eest peaks tarbija ees vahetult vastutama müüja; […] müüjal peaks sellest hoolimata olema siseriiklike õigusaktidega ette nähtud võimalus nõuda parandusmeetmete võtmist tootjalt, samas lepinguahelas osalevalt eelmiselt müüjalt või mõnelt muult vahendajalt, kui ta ei ole loobunud kõnealusest õigusest; käesolev direktiiv ei mõjuta lepinguvabaduse põhimõtet müüja, tootja, eelmise müüja või ükskõik millise muu vahendaja vahel; eeskirjad, mis

reguleerivad, kellelt ja kuidas võib müüja nõuda selliste parandusmeetmete võtmist, tuleb kindlaks määrata siseriiklike õigusaktide alusel;

(10) kui kaup ei vasta lepingule, peaks tarbijatel olema õigus lasta kauba lepingule vastavus tasuta taastada kas parandamise või ümbervahetamise teel, või kui see ei õnnestu, siis lasta alandada hinda või tühistada leping;

(11) tarbija võib nõuda müüjalt eelkõige kauba parandamist või ümbervahetamist, kui kõnealused parandusmeetmed ei ole teostamatud või põhjendamatud [mõiste „põhjendamatud" (pr k mõiste „disproportionnés" vastena) asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „ebaproportsionaalsed"]; parandusmeetme [ebaproportsionaalsus] tuleks kindlaks määrata objektiivselt; parandusmeede on [ebaproportsionaalne] juhul, kui see tooks muu abinõuga võrreldes kaasa põhjendamatud [mõiste „põhjendamatud" (pr k mõiste „déraisonnables" vastena) asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „ebamõistlikud"] kulud; kulude [ebamõistlikkuse] kindlaksmääramisel peaksid ühe parandusmeetme kulud olema teise parandusmeetme kuludest oluliselt suuremad."

5 Direktiivi artiklis 1 „Reguleerimisala ja mõisted" on sätestatud:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis käsitlevad tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavaid aspekte, et tagada tarbijakaitse ühtlane minimaalne tase siseturul.

2. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

f) *parandamine* – tarbekauba viimine vastavusse müügilepinguga, kui kaup ei vasta lepingule.

[...]".

6 Direktiivi artiklis 2 „Lepingule vastavus" on sätestatud:

„1. Müüja peab tarbijale üle andma müügilepingule vastava kauba.

[...]

5. Lepingule mittevastavus, mis tuleneb tarbekauba ebaõigest paigaldamisest, loetakse samaväärseks lepingule mittevastavusega, kui paigaldamine moodustab kauba müügilepingu osa ning kaup paigaldati müüja poolt või tema vastutusel. Sama kehtib ka juhul, kui tarbija poolt paigaldamiseks ettenähtud toote paigaldab tarbija ning nõuetele mittevastav paigaldus tuleneb paigaldusjuhendite puudulikkusest."

7 Direktiivi artiklis 3 „Tarbija õigused” on sätestatud:

„1. Müüja vastutab tarbija ees kõigi lepingule mittevastavuste eest, mis esinevad kauba üleandmise ajal.

2. Lepingule mittevastavuse korral on tarbijal lõike 3 kohaselt õigus lasta kaup tasuta muuta lepingule vastavaks kas parandamise või ümbervahetamise teel või lasta lõigete 5 ja 6 kohaselt alandada kõnealuse kauba hinda või tühistada leping.

3. Tarbija võib müüjalt nõuda eelkõige kauba parandamist või asendamist, mõlemal juhul tasuta, välja arvatud juhul, kui see on võimatu või [ebaproportsionaalne].

Parandusmeede loetakse [ebaproportsionaalseks] juhul, kui sellega seoses tekivad müüjale kulud, mis on võrreldes alternatiivse parandusmeetmega [ebamõistlikud] kusjuures võetakse arvesse:

– väärtus, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks,

– lepingule mittevastavuse olulisus

ja

– võimalus kasutada alternatiivset parandusmeedet ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale

Parandamine või asendamine peab toimuma mõistliku aja jooksul ning ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale, kusjuures võetakse arvesse kauba laad ja eesmärk, milleks tarbija kaupa vajas.

4. Lõigetes 2 ja 3 esitatud mõiste „tasuta” viitab kauba lepinguga vastavusse viimisel tekkivatele kuludele, eelkõige posti-, tööjõu- ja materjalikuludele.

5. Tarbija võib nõuda hinna asjakohast alandamist või lepingu tühistamist, kui:

– tarbijal ei ole õigust lasta kaupa parandada ega asendada

või

– müüja ei ole kohaldanud parandusmeedet mõistliku aja jooksul

või

– müüja ei ole kohaldanud parandusmeedet tarbijale märkimisväärseid ebamugavusi põhjustamata

6. Tarbijal ei ole õigust lepingut tühistada juhul, kui lepingule mittevastavus on väike."

8 Direktiivi artikkel 4 „Õigus hüvitusele" sätestab:

„Kui lõppmüüjale tekib tarbija ees vastutus tootja, sama lepinguahela eelmise müüja või mõne muu vahendaja tegevusest või tegevusetusest tuleneva lepingule mittevastavuse tõttu, on lõppmüüjal õigus nõuda parandusmeetmeid isikult või isikutelt, kellel on vastutus lepinguahelas. Vastutav isik või vastutavad isikud, kellelt müüja võib parandusmeetmeid nõuda, ning asjaomased meetmed ja nende kasutamise kord määratakse kindlaks siseriiklike õigusaktide alusel."

9 Direktiivi artikkel 5 „Tähtajad" sätestab lõike 1 esimeses lauses järgmist:

„Müüja vastutab artikli 3 alusel juhul, kui lepingule mittevastavus ilmneb kahe aasta jooksul alates kauba üleandmisest."

10 Direktiivi artikkel 7 „Siduvus” näeb ette:

„1. Lepingutingimused või kokkulepped, mis on sõlmitud müüjaga enne, kui müüjale on lepingule mittevastavusest teatatud, ja milles kas otse või kaudselt loobutakse käesolevast direktiivist tulenevatest õigustest või piiratakse neid, ei ole siseriiklike õigusaktide kohaselt tarbijale siduvad.

[...]”.

11 Direktiivi artiklis 8 „Siseriiklikud õigusaktid ja minimaalne kaitse” on sätestatud:

„1. Käesolevast direktiivist tulenevaid õigusi kasutatakse, ilma et see piiraks muude õiguste kohaldamist, mida tarbija võib kasutada lepingulist või lepinguvälist vastutust reguleerivate siseriiklike eeskirjade alusel.

2. Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi reguleerimisalas vastu võtta või säilitada asutamislepingule vastavad rangemad sätted, et tagada tarbijate kaitstuse kõrgem tase.”

Siseriiklik õigus

12 Bürgerliches Gesetzbuch'i (Saksamaa tsiviilseadustik, edaspidi „BGB") § 433 lõige 1 „Müügilepingust tulenevad kohustused" näeb ette:

„Müügilepingu alusel on müüja kohustatud ostjale asja tarnima ja selle omandi üle andma. Müüja on kohustatud ostjale üle andma ilma sisulise või õigusliku puuduseta asja."

13 BGB § 434 „Sisuline puudus" sätestab:

„1. Asi on sisulise puuduseta, kui riski ülemineku hetkel on sellel kokkulepitud omadused. […]"

14 BGB § 437 „Ostja õigused puuduse korral" on sõnastatud järgmiselt:

„Kui asjal esinevad puudused, võib ostja, juhul kui on täidetud järgmistes normides sätestatud tingimused ja kui ei ole sätestatud teisiti:

1) nõuda § 439 alusel tagantjärele täitmist;

2) taganeda lepingust § 440, § 323 ja § 326 lõike 5 alusel või alandada § 441 alusel ostuhinda;

3) nõuda § 440, § 280, § 281, § 283 ja § 311 alusel kahju või § 284 alusel tehtud kulutuste hüvitamist."

15 BGB § 439 „Tagantjärele täitmine" sätestab järgmist:

„1. Ostja võib tagantjärele täitmise korral nõuda enda valikul kas asja puuduste kõrvaldamist või puudusteta asja üleandmist.

2. Müüja tasub tagantjärele täitmisega seotud kulud, kaasa arvatud transpordi, veo-, tööjõu- ja materjalikulud.

3. […] [müüja] võib […] ostja poolt valitud viisil tagantjärele täitmisest keelduda vaid siis, kui sellega kaasnevad ebaproportsionaalselt suured kulud. Eelkõige tuleb arvesse võtta eseme väärtust juhul, kui puudust ei esineks, puuduse olulisust ja võimalust kasutada alternatiivset parandusmeedet ilma märkimisväärsete ebamugavusteta ostjale. Ostja on sellisel juhul õigustatud nõudma üksnes muul viisil tagantjärele täitmist; müüjale jääb ka sel juhul õigus keelduda, kui täidetud on esimeses lauses sätestatud tingimused.

4. Müüja, kes täidab lepingu tagantjärele, andes üle puudusteta eseme, võib nõuda ostjalt puudustega eseme tagastamist […].”

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-65/09

16 J. Wittmer ja Gebr. Weber sõlmisid poleeritud põrandaplaatide müügilepingu hinnaga 1 382,27 eurot. Olles lasknud paigaldada ligi kaks kolmandikku nendest põrandaplaatidest oma majja, tuvastas J. Wittmer plaatidel palja silmaga nähtavad tumedad laigud.

17 Seejärel esitas J. Wittmer kaebuse, mille Gebr. Weber lükkas pärast nimetatud plaatide tootjaga läbirääkimist tagasi. Hageja algatatud sõltumatus tõendamismenetluses jõudis ekspert järeldusele, et nimetatud laigud pärinevad mikrolihvimise jälgedest, mida ei saa kõrvaldada, seega saab parandusmeetmeks olla ainult plaatide täielik väljavahetamine. Eksperdi hinnangul läheks see maksma 5 830,57 eurot.

18 Kuna Gebr. Weber ei vastanud tema nõudele, esitas J. Wittmer selle äriühingu vastu hagi Landgericht Kassel’ile, milles nõudis puuduseta põrandaplaatide tarnimist ja 5 830,57 euro suuruse summa tasumist. See kohus alandas müügihinda, mõistes Gebr. Weberilt J. Wittmeri kasuks välja 273,10 eurot ja jättis hagi ülejäänud osas rahuldamata. Tuginedes apellatsioonkaebusele, mille J. Wittmer esitas Landgericht Kasseli

otsuse peale, kohustas Oberlandesgericht Frankfurt esiteks Gebr. Weberit tarnima uued puuduseta põrandaplaadid ja tasuma J. Wittmerile 2 122,37 euro suuruse summa puudusega plaatide eemaldamiseks ja prügilasse viimiseks, ning teiseks jättis hagi ülejäänud osas rahuldamata.

19 Gebr. Weber esitas Oberlandesgericht Frankfurti otsuse peale kassatsioonkaebuse Bundesgerichtshofi; see kohus märgib, et tema otsus sõltub sellest, kas apellatsioonikohus järeldas õigustatult, et J. Wittmer võis taotleda puudusega plaatide eemaldamise kulude hüvitamist. Kuna J. Wittmer ei saanud Saksa õiguse alusel sellist hüvitamist nõuda, sõltub vastus sellele küsimusele direktiivi artikli 3 lõike 2 ja lõike 3 kolmanda lõigu tõlgendamisest, mille alusel tuleks vajaduse korral tõlgendada BGB §-i 439.

20 Bundesgerichtshof märgib sellega seoses, et direktiivi artikli 3 lõikes 2 mõiste „ümbervahetamine" kasutamisest võib järeldada mitte üksnes kohustuse tarnida nõuetele vastav kaup, vaid ka asendada puudusega kaup ja seega see eemaldada. Lisaks näib viidatud artikli 3 lõikes 3 esitatud kohustus võtta arvesse kauba laadi ja eesmärki, koos kohustusega viia see kaup vastavusse müügilepinguga, osundavat sellele, et kauba asendamise raames hõlmab müüja kohustus mitte üksnes puuduseta kauba tarnet, vaid ka puudusega kauba eemaldamist, et asenduskaupa saaks kasutada vastavalt selle laadile ja eesmärgile.

21 Bundesgerichtshof märgib, et seda küsimust ei oleks siiski vaja lahendada, kui Gebr. Weber võiks õigustatult keelduda puudusega plaatide eemaldamise kulude hüvitamisest põhjusel, et need kulud on ebaproportsionaalsed. See kohus selgitab, et BGB § 439 lõike 3 alusel võib müüja keelduda ostja valitud tagantjärele täitmise viisist

mitte üksnes siis, kui täitmise viis tekitab talle ebaproportsionaalselt suuri kulusid, võrreldes teiste täitmise viisidega („suhteline ebaproportsionaalsus"), vaid ka siis, kui ostja valitud viis, isegi kui see on ainuvõimalik, on loomuldasa ebaproportsionaalne („absoluutne ebaproportsionaalsus"). Käesolevas asjas on tagantjärele täitmise nõue tarnida puudusteta plaadid selline „absoluutse ebaproportsionaalsuse" olukord, kuna see paneks Gebr. Weberile kohustuse kanda peale tarnekulude (hinnanguliselt 1 200 eurot) ka puudusega plaatide eemaldamiskulud summas 2 100 eurot, seega kokku 3 300 eurot, mis ületab künnise: 150% puuduseta asja väärtusest, mille põhjal sellise taotluse proportsionaalsust *a priori* hinnatakse.

22 Bundesgerichtshof leiab siiski, et siseriikliku õiguse alusel müüjale antud võimalus keelduda tagantjärele täitmisest sellega kaasnevate kulude absoluutse ebaproportsionaalsuse alusel võib olla vastuolus direktiivi artikli 3 lõikega 3, mille sõnastus näib viitavat üksnes suhtelisele ebaproportsionaalsusele. Siiski ei saa välistada, et absoluutsele ebaproportsionaalsusele tuginev keeldumine kuulub sama artikli 3 lõikes 3 esitatud mõiste „võimatu" alla, kuna ei saa eeldada, et direktiiv näeb ette üksnes füüsilise võimatuse olukorra ja soovib müüjale kehtestada tagantjärele täitmise kohustust, mis on majanduslikus plaanis mõttetu.

23 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas […] direktiivi […] artikli 3 lõike 3 esimest ja teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt võib müüja tarnitud tarbekauba lepingule mittevastavuse korral keelduda tarbija poolt nõutud viisil parandusmeetmest juhul, kui sellega seoses tekivad müüjale kulud, mis oleksid

ebamõistlikud (absoluutselt ebaproportsionaalsed) võrreldes väärtusega, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks, ja võrreldes lepingule mittevastavuse olulisusega?

2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on jaatav: kas eespool nimetatud direktiivi artikli 3 lõiget 2 ja lõike 3 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et müüja peab kauba lepinguga vastavusse viimisel asendamise teel kandma kulud, mis tekivad seoses lepingule mittevastava tarbekauba eemaldamisega asjast, millega tarbija on kauba vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele ühendanud?"

Kohtuasi C-87/09

24 I. Putz ja Medianess Electronics sõlmisid Interneti teel müügilepingu uue nõudepesumasina kohta hinnaga 367 eurot, millele lisandus saatekulu 9,52 eurot. Pooled leppisid kokku kauba tarnimises I. Putzi koduukseni. Nõudepesumasina tarne ja hinna tasumine toimusid kokkulepitud viisil.

25 Pärast seda, kui I. Putz oli lasknud nõudepesumasina oma kodus paigaldada, tuli ilmsiks rike, mida ei olnud tinginud selle masina paigaldamine, ja selgus et selle parandamine oli võimatu.

26 Pooled leppisid kokku nõudepesumasina asendamises. Selle alusel nõudis I. Putz, et Medianess Electronics mitte üksnes ei toimetaks uue nõudepesumasina kohale, vaid ühtlasi eemaldaks puudusega masina ja paigaldaks asenduskauba või tasuks

eemaldamise ja uue masina paigaldamise kulud; sellega äriühing ei nõustunud. Kuna Medianess Electronics ei reageerinud talle esitatud nõudele, taganes I. Putz müügilepingust.

27 Seejärel esitas I. Putz hagi Medianess Electronicsi vastu Amtsgericht Schorndorfile, et nõuda ostuhinna hüvitamist puudusega nõudepesumasina samaaegse tagastamise vastu.

28 Eelotsusetaotluses täpsustatakse, et Saksa õiguse kohaselt sõltub müügilepingust taganemise kehtivus sellest, kas I. Putz andis Medianess Electronicsile kehtiva tähtaja lepingu tagantjärele täitmiseks, nõudes üksnes seda, mida see ettevõtja talle võlgnes, ent see ei andnud tulemusi. Järelikult on vaidluse lahendamiseks vajalik teada, kas I. Putzil oli õigus nõuda, et Medianess Electronics eemaldaks puudusega masina ja paigaldaks uue masina või tasuks nende toimingutega seotud kulud.

29 Amtsgericht Schorndorf märgib sellega seoses, et Saksa õigus ei näe müüjale süü puudumisel ette kohustust kanda puudusega kauba eemaldamise või asenduskauba paigaldamise kulud, isegi siis, kui ostja on puudusega kauba vastavalt selle kasutusotstarbele enne puuduse ilmnemist paigaldanud. Ta leiab siiski, et selline kohustus võiks tuleneda direktiivist, kuna see taotleb tarbijate kaitstuse kõrge taseme tagamist ja näeb artikli 3 lõike 3 kolmandas lõigus ette, et mis tahes asendamine peab toimuma ilma märkimisväärse ebamugavuseta tarbijale.

30 Siseriiklik kohus märgib, et kui ostjale paigaldamiskulusid ei hüvitata, siis tuleb tal need kanda kaks korda, nimelt esimest korda puudusega asja ja teist kord asendusasja paigaldamisel. Kui tarne oleks toimunud lepingule vastavalt, oleks ta pidanud

need kulud kandma vaid ühel korral. Amtsgericht Schorndorfi arvates on mõeldav, et müüja peaks asenduskauba paigaldamiskulud katma üksnes süü esinemisel. Siiski, kui tarbijale ei saa süüd omistada ja puudus on pigem müüja kui tarbijaga seotud, siis on õigustatud, et tarbijale antaks müüja süüst sõltumatu õigus, kuna müüjal on lisaks lihtsam tootjale nõuet esitada.

31 Puudusega kauba eemaldamisega seoses leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et lepingule vastavus sõltub mitte üksnes puuduseta kauba tarnimisest, vaid tähendab ka seda, et ostja koju ei jää ühtegi puudusega asja, mis räägib sellise tõlgendamise kasuks, mille kohaselt müüja peab sellise asja eemaldama. Lisaks võib asjaolu, et puudusega asi jääb ostja koju, kujutada endast ostja jaoks märkimisväärset ebamugavust. Lõpuks näib direktiivi artiklis 3 viidatud mõiste „asendamine" viitavat sellele, et müüja kohustus ei piirdu pelgalt puuduseta asenduskauba üleandmisega, vaid kohustab teda ka vahetama puudusega kauba asenduskauba vastu.

32 Neil asjaoludel otsustas Amtsgericht Schorndorf menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas […] direktiivi […] artikli 3 lõike 2 ja lõike 3 kolmanda lõigu sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt ei pea müüja tarbekauba lepinguga vastavusse viimisel asendamise teel kandma kulusid, mis tekivad seoses tagantjärele tarnitud tarbekauba paigaldamisega kohta, kuhu tarbija oli lepingule mittevastava tarbekauba vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele paigaldanud, kui müüjal lepingujärgne paigaldamiskohustus algselt puudus?

2. Kas […] direktiivi […] artikli 3 lõike 2 ja lõike 3 kolmanda lõigu sätteid tuleb tõlgendada nii, et müüja peab kauba lepinguga vastavusse viimisel asendamise teel kandma kulud, mis tekivad seoses lepingule mittevastava tarbekauba eemaldamisega kohast, kuhu tarbija on tarbekauba õigesti paigaldanud?"

Kohtuasjade liitmine

33 Arvestades kohtuasjade C-65/09 ja C-87/09 seotust, tuleb need vastavalt kodukorra artiklile 43 koostoimes kodukorra artikliga 103 kohtuotsuse tegemiseks liita.

Eelotsuse küsimused

Kohtuasja C-65/09 küsimuste vastuvõetavus

34 Gebr. Weber väidab, et kohtuasjas C-65/09 esitatud kaks küsimust on vastuvõetamatud. Esimene küsimus on laadilt oletuslik, kuna sellele antav vastus ei ole põhikohtuasja lahendamisel asjassepuutuv. Nimelt ei pane Saksa õigus müüjale süü puudumisel kohustust eemaldada puudusega kaup, nii et selle eemaldamiskulude nõue tuleks jätta rahuldamata sõltumata sellest, milline on sellega seotud kulude summa. Esimese küsimuse vastuvõetamatus toob kaasa ka teise küsimuse vastuvõetamatuse,

kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus seadis selle sõltuvusse esimesele küsimusele antavast jaatavast vastusest.

35 Sellega seoses tuleb meenutada, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses – mis põhineb siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel – on üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul kohtuasja eripära arvesse võttes õigus hinnata eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks ning Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Järelikult, kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud eelotsuse tegema (vt eelkõige 22. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas C-419/04: Conseil général de la Vienne, EKL 2006, lk I-5645, punkt 19; 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-119/05: Lucchini, EKL 2007, lk I-6199, punkt 43, ja 17. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas C-52/09: TeliaSonera, EKL 2011, lk I-527, punkt 15).

36 Siseriikliku kohtu esitatud küsimusele saab vastuse andmata jätta vaid siis, kui on ilmne, et taotletud liidu õiguse tõlgendamine ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada eelotsuse küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused Conseil général de la Vienne, punkt 20; Lucchini, punkt 44, ja TeliaSonera, punkt 16).

37 Tuleb märkida, et käesolevas asjas ei ole olukord selline.

38 Nimelt palub Bundesgerichtshof oma küsimustega direktiivi tõlgendust just selleks, et ta saaks kindlaks määrata, kas siseriiklik õigus on kooskõlas selle direktiiviga, kuna see õigus ei pane esiteks müüjale kohustust kanda puudusega kauba eemaldamise

kulud ja teiseks annab sellele müüjale õiguse keelduda asenduskauba üleandmisest, kui see üleandmine toob nimelt nende eemaldamiskulude tõttu kaasa ebaproportsionaalsed kulud. Lisaks ilmneb eelotsusetaotlusest, et vastus nendele küsimustele on määrav põhikohtuasja lahenduse osas, kuna Bundesgerichtshof märgib, et ta võib Saksa õigust vajaduse korral tõlgendada kooskõlas direktiiviga. Selles kontekstis ei oma tähtsust, mis järjekorras küsimused esitati. Viimati öelduga seoses tuleb ka märkida, et Gebr. Weber väitis ise sisulisi küsimusi puudutavates märkustes, et esimesele küsimusele vastamiseks tuleb teada puudusega asja direktiivi artikli 3 lõikest 3 tuleneva asendamiskohustuse ulatust ja seega saada vastus teisele küsimusele; Gebr. Weber soovitas seetõttu, et teist küsimust käsitletaks esimesena.

39 Seega tuleb Gebr. Weberi esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata.

Müüja kohustus kanda puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulud

40 Kohtuasja C-65/09 teise küsimusega ja kohtuasja C-87/09 esimese küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, soovivad eelotsusetaotluse esitanud kohtud teada, kas direktiivi artikli 3 lõiget 2 ja lõike 3 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et kui puudusega tarbekaup, mis enne puuduse ilmnemist paigaldati tarbija poolt vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele, viiakse lepinguga vastavusse asendamise teel, siis peab müüja kas ise selle kauba eemaldama kohast, kuhu see paigaldati, ja paigaldama sinna asenduskauba või siis katma selle eemaldamise ja asenduskauba paigaldamisega seotud kulud,

sõltumata sellest, et müügileping ei näinud ette müüja kohustust paigaldada algselt ostetud tarbeasi.

41 Gebr. Weber ning Saksamaa, Belgia ja Austria valitsus leiavad, et nendele küsimustele tuleb vastata eitavalt. Nende sõnul peab direktiivi artikli 3 lõike 2 esimeses lõigus kasutatud väljend „ümbervahetamine" silmas üksnes müügilepingule vastava kauba üleandmist ning selle artikliga ei saa järelikult müüjale panna kohustusi, mida leping ette ei näinud. Puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kohustused ei tulene ka viidatud artikli 3 lõigetest 3 ja 4, mille kohaselt peab asendamine toimuma „tasuta" ja „ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale". Nimelt puudutavad need tingimused üksnes asenduskauba üleandmist ning nende eesmärk ei ole panna müüjale kohustusi, mis ületavad selle lepingu piire, ega kaitsta tarbijat kulude või ebamugavuste eest, mis tulenevad puudusega kauba kasutamisest omal riisikol. Järelikult ei kuulu puudusega kauba paigaldamisega tekkinud kahju direktiivi kohaldamisalasse, vaid see tuleks vajaduse korral sisse nõuda lepingulisele vastutusele kohaldatava siseriikliku õiguse alusel.

42 Hispaania ja Poola valitsus ning komisjon väidavad vastupidist. Hispaania valitsuse arvates peab müüja katma kõik puudusega kauba asendamisega ja asenduskauba paigaldamisega seotud kulud, sest vastasel juhul peab tarbija need kulud kaks korda tasuma, mis on aga vastuolus direktiiviga taotletud kõrge kaitsetasemega. Poola valitsus rõhutab, et direktiivi artikli 3 lõigete 3 ja 4 eesmärk on tagada, et tarbija ei kata direktiiviga kehtestatud õiguskaitsevahendite kasutamise kulusid, st puudusega kauba parandamise või asendamise kulusid. Komisjoni sõnul võimaldab direktiivi artikli 3 lõigetes 2 ja 3 kehtestatud paralleelsus puudusega kauba vastavusse viimise kahe vormi vahel järeldada, et asendamise – nagu ka parandamise – ese on kaup sellises seisundis, milles see oli mittevastavuse ilmnemisel. Kui puudusega kaup on

juba paigaldatud vastavalt oma laadile ja kasutusotstarbele, tuleb see selles seisundis vastavusse viia. Asendamine tuleks seega läbi viia nii, et uus kaup pandaks samasse olukorda, milles oli puudusega kaup. Lisaks kujutab asjaolu, et tarbija peab juhul, kui müüja jätab puudusega kauba eemaldamata, selle alles hoidma ega saa asenduskaupa kasutada, sest see ei ole paigaldatud, endast artikli 3 lõike 3 tähenduses „märkimisväärset ebamugavust tarbijale".

43 Sissejuhatavalt tuleb meenutada, et vastavalt direktiivi artikli 3 lõikele 1 vastutab müüja tarbija ees kõigi lepingule mittevastavuste eest, mis esinevad kauba üleandmise ajal.

44 Direktiivi artikli 3 lõige 2 loetleb tarbija õigused, millele viimane võib müüja vastu tugineda üleantud kauba lepingule mittevastavuse korral. Esiteks on tarbijal õigus nõuda kauba lepinguga vastavusse viimist. Juhul kui ta lepinguga vastavusse viimist ei saavuta, võib ta teiseks nõuda hinna alandamist või lepingu tühistamist.

45 Kauba lepinguga vastavusse viimise kohta täpsustab direktiivi artikli 3 lõige 3, et tarbija võib müüjalt nõuda kauba parandamist või asendamist, mõlemal juhul tasuta, välja arvatud juhul, kui see on võimatu või ebaproportsionaalne.

46 Euroopa Kohtul oli juba võimalus märkida, et nii direktiivi artikli 3 sõnastusest kui muu hulgas ka selle asjakohastest ettevalmistavatest materjalidest tuleneb, et liidu seadusandja kavatsuse kohaselt on kauba tasuta lepinguga vastavusse viimine müüja poolt kõnesoleva direktiiviga tagatud tarbijakaitse oluline osa. Müüjal lasuv kohustus lepingule mittevastav kaup parandamise või asendamise teel tasuta lepinguga vastavusse viia on suunatud tarbija kaitsmisele võimalike rahaliste kohustuste eest, mis võiksid takistada sellise kaitse puudumise korral tarbijal oma õigusi realiseerimast (vt 17. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-404/06: Quelle, EKL 2008, lk I-2685, punktid 33 ja 34).

47 Tuleb märkida, et kui tarbija ei saaks puudusega kauba asendamise korral nõuda müüjalt nende kulude katmist, mis on vajalikud selle kauba eemaldamiseks kohast, kuhu see vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele paigaldatud oli, ning asenduskauba paigaldamist samasse kohta, siis tekitaks see asendamine talle täiendavaid rahalisi kulutusi, mida ta ei oleks pidanud kandma, kui müüja oleks müügilepingut nõuetekohaselt täitnud. Nimelt, kui müüja oleks kohe üle andnud lepingule vastava kauba, oleks tarbija pidanud vaid üks kord tasuma paigaldamiskulude eest ega oleks pidanud tasuma puudusega kauba eemaldamise kulusid.

48 Direktiivi artikli 3 tõlgendamine nii, et see ei kohusta müüjat kandma puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulusid, tähendaks seega, et tarbija peaks talle selle artikliga antud õiguste kasutamiseks kandma need täiendavad kulud, mis tulenevad sellest, et müüja tarnis talle lepingule mittevastava kauba.

49 Niisuguses olukorras ei toimuks sellise kauba asendamine tarbija jaoks tasuta, vastupidi sellele, mida näevad ette direktiivi artikli 3 lõiked 2 ja 3.

50 Vastab tõele, et puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulud ei ole otsesõnu loetletud direktiivi artikli 3 lõikes 4, mis määratleb väljendi „tasuta" nii, et see viitab „kauba lepinguga vastavusse viimisel tekkivatele kuludele, eelkõige posti-, tööjõu- ja materjalikuludele". Euroopa Kohus on siiski leidnud, et kuna liidu seadusandja kasutas määrsõna „eelkõige", siis on see loetelu näitlik ja mitte ammendav (vt eespool viidatud kohtuotsus Quelle, punkt 31). Lisaks on need kulud edaspidi vajalikud, et puudusega kaupa asendada, ning need viitavad seega selle artikli 3 lõike 4 tähenduses „kauba lepinguga vastavusse viimisel tekkivatele kuludele".

51 Lisaks, nagu märkis komisjon, ilmneb direktiivi artikli 3 lõigete 2 ja 3 ülesehitusest, et nimetatud artiklis esitatud kaks vastavusse viimise viisi soovivad tagada tarbijale sama kaitsetaset. Vaidlust ei ole selles, et puudusega kaup parandatakse üldreeglina seisundis, kus see oli puuduse ilmnemise hetkel, ja tarbijal ei teki selles olukorras seega eemaldamise ja uue paigaldamisega seotud kulusid.

52 Lisaks tuleb märkida, et direktiivi artikli 3 lõike 3 alusel peab puudusega kauba parandamine ja asendamine toimuma mitte üksnes tasuta, vaid ka mõistliku aja jooksul ja ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale. See kolmekordne nõue väljendab liidu seadusandja ilmset tahet tagada tarbijale tõhus kaitse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Quelle, punkt 35).

53 Seadusandja niisugust tahet arvestades ei saa direktiivi artikli 3 lõike 3 kolmandas lõigus esitatud väljendit „ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale" kitsendavalt tõlgendada, nagu pakkusid Saksa, Belgia ja Austria valitsus. Niisiis ei ole kahtlust, et kui müüja puudusega kaupa ei eemalda ega paigalda asenduskaupa, siis võib see

osutuda tarbijale märkimisväärseks ebamugavuseks – eelkõige sellistes olukordades, nagu põhikohtuasjades käsitleti, kus asenduskaup tuleb oma tavapärase kasutusotstarbe järgi kasutamiseks esmalt paigaldada, mis eeldab eelnevalt puudusega kauba eemaldamist. Lisaks sätestab viidatud artikli 3 lõike 3 kolmas lõik otsesõnu, et arvesse võetakse „kauba laad ja eesmärk, milleks tarbija kaupa vajas".

54 Mis puudutab väljendit „asendamine", siis tuleb märkida, et selle täpne ulatus on erinevates keeleversioonides erinev. Ehkki teatavates versioonides, nagu hispaania („sustitución"), inglise („replacement"), prantsuse („remplacement"), itaalia („sostituzione"), hollandi („vervanging") ja portugali („substituição") keeles viitab see termin terviktoimingule, mille lõppedes puudusega kaup tuleb tegelikult „asendada", pannes seega müüjale kohustuse teha kõik võimalik selle tulemuse saavutamiseks; siis teised keeleversioonid, eelkõige saksakeelne („Ersatzlieferung"), võivad viidata pisut kitsamale tõlgendusele. Siiski, nagu märgivad eelotsusetaotluse esitanud kohtud, ei ole isegi viimati nimetatud keeleversioonis see termin piiratud üksnes asenduskauba üleandmisega ning see võib vastupidi viidata kohustusele asendada puudusega kaup asenduskaubaga.

55 Lisaks, direktiivi artikli 3 lõigete 2 ja 3 selline tõlgendus, mille kohaselt see paneb puudusega kauba asendamise korral müüjale kohustuse võtta enda kanda kulud selle kauba eemaldamiseks kohast, kuhu tarbija oli selle vastavalt tema laadile ja kasutusotstarbele paigaldanud, ja asenduskauba paigaldamiseks, vastab selle direktiivi eesmärgile, mis vastavalt selle põhjenduses 1 märgitule seisneb tarbijate kaitstuse kõrge taseme tagamises.

56 Selles kontekstis tuleb märkida, et ka taoline tõlgendamine ei vii ebaõiglase lahenduseni. Nimelt, isegi eeldusel, et kauba puudus ei ole tingitud müüja süüst, ei ole müüja

lepingule mittevastavat kaupa üle andes siiski nõuetekohaselt täitnud müügilepinguga võetud kohustust ning peab seega kandma lepingu puuduliku täitmise tagajärjed. Seevastu ostja on omalt poolt tasunud ostuhinna ning seega nõuetekohaselt täitnud oma lepingulise kohustuse (vt selle kohta eespool punktis 41 viidatud kohtuotsus Quelle). Lisaks, kuna tarbija uskus üle antud kauba nõuetekohasusse ja paigaldas puudusega kauba heauskselt vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele enne, kui puudus ilmnes, siis ei saa see kujutada süüd, mida võiks sellele tarbijale ette heita.

57 Järelikult on olukorras, kus kumbki lepingu pool ei tegutsenud süüliselt, õigustatud jätta müüja kanda puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulud, kuna neid täiendavaid kulusid oleks esiteks võinud vältida, kui müüja oleks kohe täitnud oma lepingulisi kohustusi nõuetekohaselt, ja teiseks on need nüüd vajalikud, et kaup nõuetekohaseks muuta.

58 Pealegi kaitseb müüja rahalisi huve mitte üksnes direktiivi artikli 5 lõikes 1 ette nähtud kaheaastane tähtaeg ning selle artikli 3 lõike 3 teises lõigus sätestatud võimalus keelduda kauba asendamisest juhul, kui see parandusmeede osutub ebaproportsionaalseks, tekitades ebamõistlikke kulutusi (vt eespool viidatud kohtuotsus Quelle, punkt 42), vaid ka direktiivi artiklis 4 kinnitatud õigus esitada hüvitise nõue samasse lepingulisse ahelasse kuuluvate vastutavate isikute vastu. Asjaolu, et direktiiv asetab müüjale tarbija ees vastutuse kõigi lepingule mittevastavuste eest, mis esinevad kauba üleandmise ajal (vt eespool viidatud kohtuotsus Quelle, punkt 40), heastatakse seega asjaoluga, et müüjale on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud võimalus nõuda parandusmeetmete võtmist tootjalt, samas lepinguahelas osalevalt eelmiselt müüjalt või mõnelt muult vahendajalt.

59 Direktiivi artikli 3 lõigete 2 ja 3 selline tõlgendus on sõltumatu küsimusest, kas müüja pidi üleantud kauba müügilepingu alusel paigaldama. Nimelt, ehkki direktiivi artikli 2 alusel määrab müügileping selle kauba vastavuse ja seega muu hulgas selle, mida loetakse lepingule mittevastavuseks, tulenevad müüja mittenõuetekohasest lepingu täitmisest tingitud kohustused sellise puuduse esinemisel sellegipoolest mitte üksnes lepingust, vaid eelkõige tarbijakaitset puudutavatest eeskirjadest ja täpsemalt direktiivi artiklist 3, mis kehtestavad kohustusi, mille ulatus on sõltumatu nimetatud lepingu sätetest ja mis võivad vajaduse korral lepingus sätestatud kohustustest ulatuslikumad olla.

60 Õigused, mida direktiivi artikkel 3 nii tarbijatele annab – ja mille eesmärk ei ole panna neid soodsamasse olukorda, kui nad müügilepingu alusel oleks, vaid üksnes taastada olukord, mis oleks esinenud siis, kui müüja oleks kohe üle andnud lepingule vastava kauba –, on direktiivi artikli 7 alusel müüjale siduvad. Lisaks tuleneb direktiivi artikli 8 lõikest 2, et selle direktiiviga ette nähtud kaitse on minimaalne ning ehkki liikmesriigid võivad vastu võtta rangemad sätted, ei või nad ohustada liidu seadusandja poolt ette nähtud tagatisi (vt eespool viidatud kohtuotsus Quelle, punkt 36).

61 Lõpuks, juhul kui müüja ise ei eemalda puudusega kaupa ega paigalda asenduskaupa, siis peab siseriiklik kohus kindlaks määrama, millised on vajalikud kulud viidatud eemaldamise ja paigaldamise jaoks, mille hüvitamist tarbija võib nõuda.

62 Kõigist eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et direktiivi artikli 3 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et kui puudusega tarbekaup, mis enne puuduse ilmnemist paigaldati tarbija poolt heauskselt vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele, viiakse lepinguga vastavusse asendamise teel, siis peab müüja kas ise selle kauba eemaldama kohast, kuhu

see paigaldati, ja paigaldama sinna asenduskauba või katma selle eemaldamiseks ja asenduskauba paigaldamiseks vajalikud kulud. Müüjal on see kohustus sõltumata sellest, kas ta kohustus müügilepingu alusel paigaldama algselt ostetud tarbekauba.

Müüja võimalus keelduda katmast puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise ebaproportsionaalseid kulusid

63 Kohtuasja C-65/09 esimese küsimusega soovib siseriiklik kohus sisuliselt teada, kas direktiivi artikli 3 lõike 3 esimest ja teist lõiku võib tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, et müüja võib siseriikliku õiguse alusel keelduda puudusega kauba asendamisest, kuna kohustuse tõttu eemaldada see kaup kohast, kuhu see oli paigaldatud, ja paigaldada sinna asenduskaup, tekitab see asendamine talle ebaproportsionaalseid kulusid, võrreldes väärtusega, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks, ja võrreldes lepingule mittevastavuse olulisusega.

64 Gebr. Weber ning Saksamaa ja Austria valitsus soovitavad vastata sellele küsimusele eitavalt. Nende hinnangul ei saa direktiivi eesmärk olla müüja kohustamine katma majanduslikult ebamõistlikke kulusid siis, kui kasutada on vaid üks parandusmeede. Lisaks ei anna direktiivi artikli 3 lõike 3 sõnastus sellise olukorra kohta ühtegi juhist. Peale selle tuleks viidatud artikli ülesehitust arvestades sellises olukorras veelgi enam tugineda selle lõike 3 teises lõigus esitatud kriteeriumidele, mille loetelu ei ole ammendav. Täiendavalt, ehkki võrdlus alternatiivse parandusmeetmega seotud kuludega on küll võimatu, saaks võimalikku põhjendamatust siiski analüüsida teiste kõnealuses

lõigus loetletud kriteeriumide alusel. Arvestades pealegi selle sätte eesmärki – kaitsta müüjat ebamõislike majanduslike kulude eest –, tuleks seda tõlgendada nii, et see kaitse on tagatud ka siis, kui puudutab alternatiivne parandusmeede.

65 Belgia, Hispaania ja Poola valitsus ning komisjon toetavad seevastu jaatavat vastust sellele küsimusele. Nad väidavad, et direktiivi artikli 3 lõike 3 teise lõigu sõnastusest ilmneb selgelt, et see viitab üksnes suhtelisele põhjendamatusele, mida kinnitab ka direktiivi põhjendus 11. Selle sätte eesmärk on vältida seda, et tarbija kuritarvitab oma õigusi, nõudes müüjalt ühte vastavusse viimise viisi, ehkki teine viis oleks müüjale vähem koormav ja viiks sama tulemuseni. Kui kaks vastavusse viimise viisi taotlevad tarbija samade huvide tagamist – st lepinguliste kohustuste täitmine ja võimalus saada enda käsutusse lepingule vastav kaup –, siis ei võimalda teisejärgulised vahendid, nagu hinna vähendamine või lepingu tühistamine, neid samu õigusi tagada. Kui müüja võiks keelduda ainsast võimalikust parandusmeetmest põhjusel, et see on absoluutselt ebaproportsionaalne, siis saaks tarbija vastuolus viidatud artikli 3 ülesehitusega kasutada vaid neid teisejärgulisi vahendeid, mis annab eelise müügilepingust tulenevate kohustuste vastastikkuse säilitamisele, ja direktiivi eesmärgiga, milleks on tagada tarbijate kaitstuse kõrge tase. Komisjon lisab siiski, et ei ole välistatud, et äärmuslikud olukorrad – kus ainuke parandusmeede tähendab selgelt ebaproportsionaalset kulu, võrreldes tarbija huviga saada hüvitist – kujutavad endast direktiivi artikli 3 lõike 3 esimese lõigu tähenduses võimatuid olukordi.

66 Sellega seoses tuleb meenutada, et vastavalt direktiivi artikli 3 lõike 3 esimesele lõigule võib tarbija müüjalt nõuda eelkõige kauba parandamist või asendamist, mõlemal juhul tasuta, välja arvatud juhul, kui see on võimatu või ebaproportsionaalne.

67 Viidatud artikli 3 lõike 3 teine lõik täpsustab, et parandusmeede loetakse ebaproportsionaalseks juhul, kui sellega seoses tekivad müüjale kulud, mis on võrreldes alternatiivse parandusmeetmega ebamõistlikud, võttes arvesse esiteks väärtust, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks, teiseks lepingule mittevastavuse olulisust, ja kolmandaks võimalust kasutada alternatiivset parandusmeedet ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale.

68 Niisiis tuleb märkida, et ehkki direktiivi artikli 3 lõike 3 esimene lõik on põhimõtteliselt sõnastatud piisavalt avatult, et see võiks hõlmata ka absoluutse ebaproportsionaalsuse olukorra, määratleb artikli 3 lõike 3 teine lõik mõiste „ebaproportsionaalne" üksnes alternatiivse parandusmeetmega võrreldes, piirates selle niisiis suhtelise ebaproportsionaalsuse olukordadega. Lisaks ilmneb artikli 3 lõike 3 sõnastusest ja ülesehitusest selgelt, et see viitab eelnevalt mainitud kahele parandusmeetmele, st mittevastava asja parandamisele või asendamisele.

69 Neid järeldusi kinnitab direktiivi põhjendus 11, milles on märgitud, et parandusmeede on põhjendamatu juhul, kui see tooks muu abinõuga võrreldes kaasa põhjendamatud kulud; kulude põhjendamatuse kindlaksmääramisel peaksid ühe parandusmeetme kulud olema teise parandusmeetme kuludest oluliselt suuremad.

70 Ehkki vastab tõele, nagu märgivad Gebr. Weber ja Saksamaa valitsus, et põhjenduse 11 mõned keeleversioonid, sh eelkõige saksakeelne versioon on pisut mitmetähenduslikud, kuna need viitavad mitmuses „muudele abinõudele", ei ole siiski vaidlust selles, et rida keeleversioone, näiteks inglise, prantsuse, itaalia, hollandi ja portugali keeleversioonid ei jäta mingit kahtlust selles, et seadusandja soovis nimetatud põhjenduses – nii nagu ka direktiivi artikli 3 lõikes 3, mis on kõigis neis keeleversioonides,

k.a saksa keeles esitatud ainsuses – viidata üksnes selles sättes esmalt mainitud alternatiivsele parandusmeetmele, st mittevastava kauba parandamisele või asendamisele.

71 Niisiis ilmneb, et liidu seadusandja soovis anda müüjale õiguse keelduda puudusega kauba parandamisest või asendamisest üksnes võimatuse või suhtelise ebaproportsionaalsuse korral. Juhul kui üksnes üks nendest kahest parandusmeetmest osutub võimalikuks, ei saa müüja seega keelduda rakendamast seda ainsat parandusmeedet, mis võimaldab viia kauba lepinguga vastavusse.

72 Liidu seadusandja poolt direktiivi artikli 3 lõike 3 teises lõigus tehtud valik on seega seotud sellega, et direktiiv eelistab lepingu kahe poole huvides selle lepingu täitmist vastavalt esmalt sätestatud kahele parandusmeetmele, võrreldes lepingust taganemist ja müügihinna vähendamist, nagu märkisid Belgia ja Poola valitsus ja komisjon. Seda valikut selgitab asjaolu, et üldiselt need kaks viimati mainitud teisejärgulist vahendit ei võimalda tagada tarbijale sama kaitsetaset kui kauba lepinguga vastavusse viimine.

73 Ehkki direktiivi artikli 3 lõike 3 teise lõiguga on vastuolus see, et siseriiklik seadusandja annab müüjale õiguse keelduda ainsat võimalikku parandusmeedet täitmast selle absoluutse ebaproportsionaalsuse tõttu, siis annab see artikkel siiski tõhusa kaitse müüja õiguspärastele finantshuvidele, mis vastavalt käesoleva kohtuasja punktis 58 märgitule lisandub direktiivi artiklites 4 ja 5 sätestatud õigustele.

74 Sellega seoses tuleb märkida, et mis puudutab eelkõige eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt käsitletud konkreetset olukorda, kus puudusega kauba asendamine kui ainuke võimalik parandusmeede toob kaasa põhjendamatud kulud, kuna esineb

vajadus eemaldada puudusega kaup kohast, kuhu see paigaldati, ja paigaldada asenduskaup, siis ei ole direktiivi artikli 3 lõikega 3 vastuolus see, et tarbija õigust saada hüvitist puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulude katteks piiratakse vajaduse korral summaga, mis on proportsionaalne väärtusega, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks, ja lepingule mittevastavuse olulisusega. Nimelt jätab selline piirang puutumata tarbija õiguse lepingule mittevastava kauba asendamisele.

75 Selles raamistikus tuleb rõhutada, et viidatud artikliga 3 üritatakse saavutada õiglast tasakaalu tarbija ja müüja huvide vahel, tagades tarbijale kui lepingu nõrgemale poolele täieliku ja tõhusa kaitse juhuks, kui müüja ei täida oma lepingulisi kohustusi nõuetekohaselt, võimaldades samas arvesse võtta müüja väljendatud majanduslikke kaalutlusi.

76 Analüüsides küsimust, kas põhikohtuasjas tuleb piirata tarbija õigust puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulude hüvitamisele, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus seega arvesse võtma esiteks väärtust, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks, lepingule mittevastavuse olulisust, ning teiseks direktiivi eesmärki, milleks on tagada tarbijate kaitstuse kõrge tase. Niisiis ei saa võimalus sellist piirangut kohaldada viia selleni, et praktikas võetakse sisu tarbija õiguselt saada nende kulude eest hüvitist olukorras, kus ta heauskselt ja enne puuduse ilmnemist paigaldas puudusega kauba vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele.

77 Lõpuks tuleb eeldusel, et nende kulude hüvitamise õigust piiratakse, anda tarbijale võimalus nõuda lepingule mittevastava kauba asendamise asemel hinna asjakohast alandamist või lepingu tühistamist vastavalt direktiivi artikli 3 lõike 5 viimasele taandele, kuna asjaolu, et tarbija saab lasta puudusega kaupa lepinguga vastavusse viia

üksnes siis, kui ta kannab osa nendest kuludest, kujutab endast tarbija jaoks märkimisväärseid ebamugavusi.

78 Kõigest eelnevast tuleneb, et direktiivi artikli 3 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui siseriiklikud õigusnormid annavad müüjale õiguse keelduda lepingule mittevastava kauba asendamisest – mis on ainuke võimalik parandusmeede – sel alusel, et nende normidega kehtestatud kohustuse tõttu eemaldada see kaup kohast, kuhu see oli paigaldatud, ja paigaldada sinna asenduskaup, tekitab see asendamine talle ebaproportsionaalseid kulusid, võrreldes väärtusega, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks, ja võrreldes lepingule mittevastavuse olulisusega. Selle sättega ei ole aga vastuolus see, kui tarbija õigust saada hüvitist puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulude katteks piiratakse niisuguses olukorras selliselt, et müüja hüvitab kulud proportsionaalses summas.

Kohtukulud

79 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotlused esitanud kohtutes pooleli olevate asjade üks staadium, otsustavad kohtukulude jaotuse siseriiklikud kohtud. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiivi 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta artikli 3 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et kui puudusega tarbekaup, mis enne puuduse ilmnemist paigaldati tarbija poolt heauskselt vastavalt selle laadile ja kasutusotstarbele, viiakse lepinguga vastavusse asendamise teel, siis peab müüja kas ise selle kauba eemaldama kohast, kuhu see paigaldati, ja paigaldama sinna asenduskauba või katma selle eemaldamiseks ja asenduskauba paigaldamiseks vajalikud kulud. Müüjal on see kohustus sõltumata sellest, kas ta kohustus müügilepingu alusel paigaldama algselt ostetud tarbekauba.**

2. **Direktiivi 1999/44 artikli 3 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui siseriiklikud õigusnormid annavad müüjale õiguse keelduda lepingule mittevastava kauba asendamisest – mis on ainuke võimalik parandusmeede – sel alusel, et nende normidega kehtestatud kohustuse tõttu eemaldada see kaup kohast, kuhu see oli paigaldatud, ja paigaldada sinna asenduskaup, tekitab see asendamine talle ebaproportsionaalseid kulusid, võrreldes väärtusega, mis kaubal oleks juhul, kui lepingule mittevastavust ei esineks, ja võrreldes lepingule mittevastavuse olulisusega. Selle sättega ei ole aga vastuolus see, kui tarbija õigust saada hüvitist puudusega kauba eemaldamise ja asenduskauba paigaldamise kulude katteks piiratakse niisuguses olukorras selliselt, et müüja hüvitab kulud proportsionaalses summas.**

Allkirjad